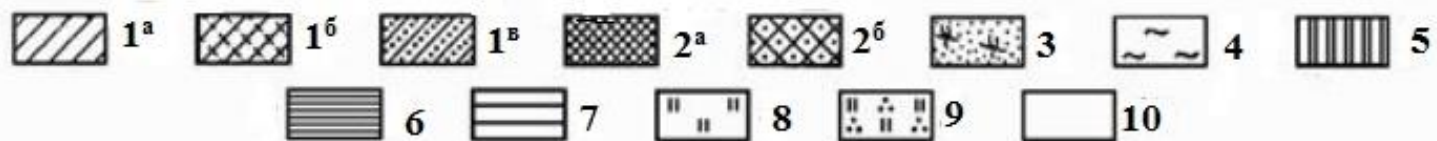

ПОЛЬОВА ЛАНДШАФТНА КАРТА МІСЦЕВОСТІ

Масштаб 1:25000

Легенда до польової ландшафтної карти місцевості

А. Комплекс урочищ і підурочищ плоских і пологосхиливих рівнин на межиріччі.

1. Рівнини, складені мореною: *1а* – без покриву водно-льодовикових пісків, грунти дерново-середньоопідзолені, суглинкові, іноді супіщані, зволоження нормальне, ліси березові та березово-осикові з участю дуба; *1б* – з малопотужним (до 1 м) покривом водно-льодовикових пісків, переважають дерново-середньо-опідзолені супіщані, іноді легкосуглинкові грунти, навесні підвищено зволожені, ліси осиково-березові, рідше березово-осикові з участю дуба та сосни; *1в* – з мореною з місцевих порід (суглинків неокома), перекритою водно-льодовиковими пісками різної потужності, зволоження нормальне, грунти дерново-середньо-опідзолені, супіщані під березовими та осиковими лісами. **2. Рівнини складені неоген-четвертинними відкладами:** *2а* – без покриву водно-льодовикових пісків, зволоження нормальне, ліси березові чи березово-осикові, грунти дерново-середньоопідзолені суглинкові; *2б* – з поверхнею, складеною малопотужною товщею морени і водно-льодовикових пісків, грунти дерново-середньоопідзолені супіщані, місцями підвищено зволоження, ліси осиково-березові та березово-осикові. **3. Рівнини складені кварцево-глауконітовими пісками**, перекриті мореною і водно-льодовиковими пісками невеликої потужності, зволоження нормальне, грунти дерново-середньо-, слабо- та сильно опідзолені супіщані, іноді піщані та легко суглинкові. **4. Рівнини складені глинами і суглинками неогену**, перекриті з поверхні водно-льодовиковими пісками невеликої потужності (до 1 м), зволоження підвищене, грунти дерново-середньо-, (рідше) слабо- та сильноопідзолені супіщані та легкосуглинкові, ліси осиково-березові та березово-осикові.

Б. Підурочища корінних схилів річкових долин: *5* – підурочища схилів, складені корінними пісками з лимонітом, грунти дерново-середньоопідзолені супіщані і піщані, зволоження недостатнє, переважають березові чи осиково-березові ліси з участю сосни, місцями соснові ліси.

В. Комплекс урочищ і підурочищ річкових долин, лощин і боліт: *6* – друга надзаплавна тераса, складена давнім алювієм, що підстилається корінними породами, зволоження недостатнє, зрідка надлишкове, грунти дерново-слабо- і середньоопідзолені супіщані, рідше піщані, ліси осиково-березові, березові та соснові; *7* – перша надзаплавна тераса складена давнім алювієм, зволоження недостатнє, грунти дерново-слабо- і середньоопідзолені супіщані, рідше піщані, ліси осиково-березові, березові соснові, іноді луки; *8* – заплави річок, складені сучасним алювієм, грунти алювіально-зернисті, алювіально-шаруваті, напівболотні та болотні, луки різного ступеня заболоченості, часто закустарілі; *9* – долини струмків зі значною фаціальною диференціацією, зумовленою літологічним складом порід, що складають схили і днища лощин, грунти дерново-підзолисті і напівболотні різного механічного складу, дрібнолистяні ліси і луки, переважно заболочені; *10* – лощини з дрібноконтурною і складною фаціальною диференціацією, пов'язаною з літологією порід, у яких утворилися лощини, ступінь зволоженості різниться, грунти від дерново-підзолистих до напівболотних, переважають закустарілі низини і суходольні луки.

ІНСТРУКЦІЯ ДО ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ № 8-11

Комплексні польові дослідження ПТК різних рангів певної території завершуються складанням *польової ландшафтної карти*. У результаті польових робіт розкриваються внутрішні властивості цих ділянок, отримують їхні кількісні і якісні характеристики, проводять межі нових ПТК, що були виявлені. Матеріали польових досліджень дозволяють провести систематизацію і типізацію виділених морфологічних одиниць і скласти *попередню легенду ландшафтної карти*. На польовій ландшафтній карті масштаба 1:25000 наносять межі урочищ, на картах більшого масштабу – виділяють підурочища і фації. Кожний вид ПТК зафарбовується певним кольором, а також використовують фонові позначки і штриховку.

Для складання легенди до польової ландшафтної карти використовують різні способи. Проте, найбільш вживаним і універсальним є спосіб побудови легенди, за якого всі її підрозділи, що належать до певних видів (типів) ПТК, розміщуються у вигляді єдиного послідовного ряду від більш давніх до молодих. Таким чином, спочатку йдуть різні комплекси межирічч, потім долинні, балочні, яружні. Підпорядкованість морфологічних одиниць ландшафту позначається в легенді карти різними прийомами – розміром шрифту, підкреслюванням. Для зображення основних об'єктів картографування – географічних комплексів – застосовують найбільш виразний спосіб – якісний (кольоровий) фон. Підбір кольорів повинен відповідати науковим і естетичним вимогам.

На польовій карті **зазначають назву знятої території, масштаб карти, прізвище того, хто складав карту**, дату складання, а також назву установи (інституту, експедиції).

Польова ландшафтна карта, що запропонована як **базова для проведення лабораторних робіт № 8 -12**, представляє собою фрагмент карти *місцевості*. Територія є місцевим вододілом, де беруть початок ручаї і річки. Геологічна будова території характеризується значною потужністю четвертинних відкладів (не менше 70-80 м). Територія розташована в південній частині лісової зони. На зміну знищеним широколистяно-сосновим лісам прийшли досить одноманітні дрібнолистяні ліси з берези, осики з участю дуба (лісистість 40%). Ґрунтоутворювальний процес розвивається за підзолистим типом. Переважають дерново-середньо-підзолисті ґрунти, суглинкові за механічним складом. На днищах лощин, зайнятих луками, і по периферії боліт вони змінюються напівболотними і болотними ґрунтами.

Територія *місцевості* складається з 3 комплексів урочищ:

А. Комплекс урочищ і підурочищ плоских і полого-нахилених рівнин на межиріччі.

Б. Підурочища корінних схилів річкових долин.

В. Комплекс урочищ і підурочищ річкових долин, лощин і боліт.

Кожен з цих комплексів відрізняється складом і потужністю літогенної основи (материнської породи), видом (типом) ґрунтів, класом і видом рослинних асоціацій.

Мета лабораторних робіт полягає у створенні на базі ландшафтно-польової карти **галузевих карт**, які містять інформацію щодо одного з компонентів ПТК. У **Методичних вказівках до лабораторних занять...** зазначена інформація щодо **морфолітогенного компоненту** ландшафту (геоморфологія: рельєф і четвертинні відклади) і **біотичного компоненту** (ґрунти і рослинний покрив).

При виконанні лабораторної роботи № 8 «Дослідження морфолітогенного компонента ландшафту. Геоморфологічна карта території» з легенди вибирається тільки та інформація, яка стосується рельєфу (*Наприклад: А. Комплекс урочищ і підурочищ плоских і пологосхилових рівнин на межиріччі*). Див. інструкцію в **Методичних вказівках**.

При виконанні лабораторної роботи № 9 «Дослідження морфолітогенного компонента ландшафту. Карта четвертинних відкладів території дослідження» необхідно вибирати інформацію щодо четвертинних відкладів різного походження (*наприклад: Рівнини, складені мореною: 1а – без покриву водно-льодовикових пісків; 1б – з малопотужним (до 1 м) покривом водно-льодовикових пісків тощо*). Інформація щодо кольорової гами, а також індекси, що використовують для позначення порід, міститься у **Методичних вказівках** і в додатках.

При виконанні лабораторної роботи № 10 «Дослідження біотичного компонента ландшафту. Карта ґрунтів території дослідження» метою є створення галузевої карти ґрунтів, тому з легенди до ландшафтною карти необхідно вибрати тільки інформацію щодо ґрунтового покриву території (*наприклад: 1а – ґрунти дерново-середньопідзолені, суглинкові, іноді супіщані; 1б – ґрунти дерново-середньо-опідзолені супіщані, іноді легкосуглинкові тощо*). Кольорове забарвлення, штриховка, формули, якими позначаються відповідні види (типи) ґрунтів, повинні відповідати загальноприйнятим (см. **Методичні вказівки**, Атлас України).